

Sygn. akt XII Ga 127/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Bożena Kachnowicz - Kokot

Sędziowie : SO Jolanta Safader - Skwarlińska

del. SR Magdalena Kiedrowicz – Kopeć (spr.)

Protokolant : stażysta R. C.

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w G.**

przeciwko **A. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 7 listopada 2012 r., sygn. akt IV GC 286/12

I zmienia zaskarżony w wyrok:

1. w pkt I (pierwszym), w ten sposób, że utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla wydany przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku dnia 12 stycznia 2012r. w sprawie sygn. akt IV GNC 126/12 w całości.
2. w pkt II (drugim), w ten sposób, że go uchyla.

II zasądza od pozwanej **A. M.** na rzecz powoda (...) (...) **Spółki**

Akcyjnej w G. kwotę 211 zł. (dwieście jedenaście złotych) tytułem zwrotu

opłaty od apelacji oraz kwotę 300 zł. (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów

zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

Sygn. akt XII Ga 127/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka Akcyjna w G. domagała się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla oraz zasądzenia od pozwanej A. M. kwoty 4.218.71 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 marca 2011 r. do dnia zapłaty, a także kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty z dnia 12 stycznia 2012 r. wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Na skutek rozpoznania wniesionych przez pozwaną zarzutów od w/w nakazu zapłaty Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku wyrokiem z dnia 7 listopada 2012 r. w punkcie I uchylił w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w dniu 12 stycznia 2012 r. w sprawie IV GNc 126/12 i oddalił powództwo, punkcie II zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 159 zł. tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 617 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie III nakazał zwrócić powodowi ze Skarbu Państwa – Kasa Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku kwotę 2.000 zł. tytułem kosztów sądowych.

Powyższy wyrok Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 24 sierpnia 2006 r. K. M. prowadzący działalność gospodarczą zawarł z powódką (...) Spółką Akcyjną w G. (finansujący) umowę leasingu operacyjnego nr (...). Finansujący – zobowiązał się przekazać korzystającemu - do odpłatnego korzystania na okres od dnia 24 sierpnia 2006 r. do 21 sierpnia 2019 r. przedmiot leasingu, którym był samochód osobowy O. (...). Zgodnie z postanowieniami zawartej umowy korzystający zobowiązany był do zapłaty 36 rat leasingowych w wysokości i terminach określonych w załączniku nr 1 do umowy. Przedmiot leasingu został wydany zgodnie z umową. Integralną część umowy stanowiły ogólne warunki umowy leasingu, które zostały zaakceptowane.

W dniu 19 marca 2007 r. pozwana A. K. (obecnie M.) na podstawie umowy cesji praw i przejęcia długu stała się stroną w/w umowy leasingu.

Dodatkowym warunkiem zawarcia umowy leasingu, zgodnie z § 4 umowy było złożenie powódce weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową, celem zabezpieczenia jej przyszłych roszczeń mogących wynikać z zawartej umowy. Pozwana powyższy weksel wraz z deklaracją wekslową wystawiła w dniu 19 marca 2007 r.

Na skutek powstania zaległości wynikających z faktury nr (...) tytułem rat leasingowych powódka wezwała pozwaną pisemnie do zapłaty powyższych należności. Pismem z dnia 27 lutego 2009 r. powódka wypowiedziała pozwaną umowę i wezwała ją do zwrotu przedmiotu leasingu. Pozwana zwróciła przedmiot leasingu i nie złożyła oświadczenia o chęci skorzystania z opcji nabycia pojazdu.

Pismami z dnia 8 października 2010 r. i 5 września 2011 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 4.218,71 zł. tytułem rozliczenia umowy leasingu, uwzględniając sumę zdyskontowanych 6 rat po rozwiązaniu umowy i kwotę wykupu, pomniejszając o wartość sprzedaży przedmiotu leasingu. Pozwana pisemnie odmówiła zapłaty, wskazując że niezasadnie w rozliczeniu umowy ujęto cenę nabycia pojazdu, bowiem nie korzystała z opcji wykupu.

Rozważając Sąd Rejonowy wskazał, że dał wiarę dołączonym do akt sprawy dokumentom, zgromadzonym w sprawie. Sąd oddalił wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego jako zbyteczny dla rozstrzygnięcia, zaś dowód z zeznań stron został pominięty wobec ich niestawiennictwa.

Sąd Rejonowy podkreślił, że podstawą żądania powoda był złożony wraz z pozwem weksel in blanco wystawiony przez pozwaną, a następnie wypełniony przez powoda i przedstawiony do wykupu. Pozwana w niniejszym postępowaniu odpowiadała, zatem jako dłużnik wekslowy. Wobec złożenia przez pozwaną zarzutów od wydanego w sprawie nakazu zapłaty, gdzie zarzuciła wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową z uwagi na uwzględnienie w rozliczeniu nienależnej powodowi ceny nabycia pojazdu – spór przeniósł się na płaszczyznę łączącego strony stosunku podstawowego. Sąd stanął na stanowisku, iż w takiej sytuacji strony mogą powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje. (por. teza wyroku SN z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124). Na pozwanej zgodnie z art. 10 prawa wekslowego i art. 6 k.c. ciążył obowiązek udowodnienia swoich twierdzeń.

Sąd Rejonowy przytoczył treść art. 709¹ k.c. i wskazał, że przy leasingu operacyjnym (inaczej zwanym bieżącym), gdzie rzecz będąca przedmiotem leasingu oddawana jest korzystającemu na krótki okres, niepokrywający się z czasem jej gospodarczej przydatności, uiszczane przez niego opłaty mają postać świadczeń okresowych (por. Kodeks cywilny – Komentarz pod redakcją prof. dr hab. Edwarda Gniewka). Sąd zważył, że szczegółowe określenie praw i obowiązków stron zostało uregulowane w umowie leasingu operacyjnego zawartej przez strony na czas określony, do której zastosowanie miały Ogólne Warunki Umowy Leasingu Operacyjnego.

W ocenie Sądu nie było sporne, że umowa została wypowiedziana przez powoda ze względu na brak zapłaty raty leasingowej z dochowaniem warunków umownych. Powód przyznał, że faktury zaległe pozwana zapłaciła 3 marca 2009 r. Powyższe upoważniło powoda do rozliczenia umowy na podstawie § 8 ust 3 OWU oraz zapisów 709¹⁵ kc.

Zgodnie z treścią art. 709 (15) k.c. w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Według powołanego przepisu ostatecznie wymagalne raty stają się natychmiast wymagalne z chwilą rozwiązania umowy leasingu wskutek jej wypowiedzenia i do tych właśnie rat ma zastosowanie rozwiązanie, które przewiduje pomniejszenie wypłacanych finansującemu rat o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem (por. wyrok SN z dnia 9.09.2010 r., sygn. akt I CSK, LEX 688506).

Powód twierdził, że rozliczając umowę leasingu operacyjnego był uprawniony do zsumowania zdyskontowanych 6 rat leasingowych przypadających po dacie rozwiązania umowy (nr (...)) oraz ceny nabycia pojazdu w kwocie 12.868,92 zł. netto oraz pomniejszenia uzyskanej kwoty o korzyść finansującego uzyskaną z tytułu sprzedaży przedmiotu umowy, tj. 14.994,00 zł. (faktura k. 59), twierdząc że takie rozliczenie przewidywała umowa stron.

Sąd wskazał, że zgodnie z deklaracją wekslową, powód był uprawniony do uzupełnienia weksla wystawionego przez pozwaną na sumę równą sumie wierzytelności przysługującej od pozwanej. Zgodnie z § 7 ust 2 OWUL na sumę tą składać się mogła kwota odpowiadająca sumie zaległych opłat leasingowych, odsetek za czas opóźnienia, innych opłat, odszkodowań za szkody oraz kosztów, które zgodnie z umową pozwana winna była ponieść. Analizując treść umowy stron i pamiętając, że umowa leasingu operacyjnego polega co do zasady na uiszczaniu opłat za korzystanie, gdzie czas umowy nie jest równy okresowi amortyzacji, jak przy leasingu finansowym- Sąd zgodził się ze stanowiskiem pozwanej, że powód nienależnie doliczył do wierzytelności pozwanej cenę nabycia pojazdu. Zgodnie z § 4 ust 7 OWUL tzw. „ inne opłaty „, to wszelkie opłaty, podatki w tym podatek drogowy, świadczenia i inne ciężary pozostające w bezpośrednim lub nawet pośrednim związku z umową leasingu lub z posiadaniem i użytkowaniem przedmiotu leasingu, choćby obciążenia takie w myśl odpowiednich przepisów dotyczyły właściciela lub samoistnego posiadacza przedmiotu leasingu.

Na podstawie § 3 ust 1 umowy stron, pozwana była zobowiązana do zapłaty opłaty wstępnej oraz opłat leasingowych w wysokości określonej w załączniku nr 1, tj. 36 opłat leasingowych po 1.083 zł. netto (suma tych kwot przewyższa wartość początkową przedmiotu leasingu), zaś powód nie wykazał aby na podstawie umowy strony doliczyły cenę nabycia, była to opcja fakultatywna, z której pozwana mogła skorzystać, ale nie była zobowiązana, a powód godził się, że po zakończeniu umowy odzyska pojazd, jeżeli pozwana nie zdecyduje się go nabyć. Zdaniem Sądu w myśl zapisów umowy, cena nabycia nie stanowi „ innej opłaty obciążającej korzystającego”.

Dalej Sąd powołując się na § 5 umowy zważył, że nie było sporne, że pozwana zwróciła przedmiot leasingu oraz że nie składała oświadczenia o chęci nabycia przedmiotu leasingu, tak więc powód bezzasadnie uwzględnił w rozliczeniu umowy zdyskontowaną cenę nabycia. Powinien był uwzględnić jedynie sumę 6 zdyskontowanych rat, a następnie pomniejszyć ją o korzyść uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu, co powoduje że brak jest dochodzonej wierzytelności wobec pozwanej, zaś weksel został wypełniony nieprawidłowo.

Mając powyższe na uwadze, Sąd I instancji uznał roszczenie powoda za nieuzasadnione i na podstawie art. 10 Prawa wekslowego – ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. / Dz.U. z 11.05.1936 r., nr 37, poz. 282 / w zw. z art. 709¹ kc. i z art. 709¹⁵ k.c. oraz art. 496 k.p.c. wydany w dniu 12 stycznia 2012 r. w postępowaniu nakazowym nakaz zapłaty z weksla uchylił w całości i oddalił powództwo, o czym orzekł w pkt. I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt II wyroku, na mocy art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt. 3 w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu / Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1347), a powoda obciążały koszty poniesione w sprawie.

Wobec uiszczenia przez powoda kwoty 2.000 zł. tytułem zaliczki na opinię biegłego sądowego, która nie została wykorzystana- nakazano zwrot tej kwoty.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł powód zaskarżając wyrok w całości oraz zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 709(15) k.c. w zw. z art. § 8 ust. 3 OWUL poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż z chwilą rozwiązania umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym z winy korzystającego, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych opłat leasingowych i innych należności przewidzianych w umowie (przy uwzględnieniu korzyści w postaci ceny sprzedaży pojazdu), które jednak nie obejmują swym zakresem ceny wykupu auta;
2. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego w postaci dokumentu: Ogólnych Warunków Umowy Leasingu z niewłaściwym zastosowaniem systemowych reguł znaczeniowych, a także pominięciem reguł interpretacyjnych wynikających z art. 65 k.c. oraz w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania. Zdaniem skarżącego w świetle tych zasad nie można zaakceptować, iż w przypadku rozwiązania umowy leasingu Operacyjnego zgodnie z § 8 ust. 3 OWUL powód przy odliczeniu całej ceny uzyskanej ze sprzedaży pojazdu, nie jest uprawniony do doliczania do wierzytelności pozwanej ceny nabycia przedmiotu leasingu (pomniejszającej przy obliczeniu korzyści ryczałtowo uzyskaną cenę sprzedaży) oraz wpisania powyższej sumy na wekslu in blanco zgodnie z §7 ust. 2 OWUL;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 217 § 3 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, czego efektem było oddalenie wniosku dowodowego z opinii biegłego i przyjęcie, że okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione,

Skarżący w trybie art. 380 k.p.c. z uwagi na naruszenie wyżej wskazanych przepisów, w tym art. 233 k.p.c. wniósł o rozpoznanie zasadności postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 6 listopada 2012 r. w zakresie oddalenia wniosku dowodowego z opinii biegłego do spraw techniki motoryzacyjnej na okoliczność określenia wartości przedmiotu leasingu na dzień umownego zakończenia umowy i dokonanie jego kontroli instancyjnej, albowiem postanowienie to nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia z uwagi na zamknięty katalog z art. 394 § 1 k.p.c., a miało niewątpliwy wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Oddalenie tego dowodu uniemożliwiło prawidłowo rozstrzygnąć istotę sprawy.

W konkluzji powód wniósł o zmianę wyroku w całości poprzez uchylenie wyroku w

części tj. pkt I i II w konsekwencji pkt III, dotyczącym uchylenia nakazu zapłaty, oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa procesowego, jak również zwrotu uiszczonej przez powoda a nie wykorzystanej zaliczki na poczet opinii biegłego sądowego; zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu (w I i II instancji) według norm przepisanych (w tym kosztów pełnomocnictwa) a nadto o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd I instancji błędnie przyjął, iż powód niezgodnie z prawem wypełnił weksel doliczając do sumy wszystkich pozostałych do uiszczenia przewidzianych umową opłat leasingowych netto zdyskontowanych stopą WIBOR 3 m-ce zdyskontowaną cenę nabycia przedmiotu leasingu określoną w umowie. Podkreślił, iż w przypadku leasingu operacyjnego, umowa ta kończy się po upływie określonego w niej okresu bez wykupu, a uregulowanie to bezpośrednio wpływa na określenie uzyskanych przez powoda korzyści po wypowiedzeniu umowy leasingu i jej rozliczeniu, gdyż w takim wypadku korzyścią finansującego nie jest cena pojazdu uzyskana z jego wcześniejszej w stosunku do zapisów umowy sprzedaży, ale różnica pomiędzy ceną możliwą do uzyskania po wygaśnięciu umowy a ceną uzyskaną po wypowiedzeniu umowy z winy korzystającego. Strony umowy ustaliły, iż początkowa wartość przedmiotu leasingu wynosić będzie 39.719 zł. netto (§ 2 netto) – jest to pełna wartość dokonanego przez powoda zakupu przedmiotu leasingu. Kwota ta została w umowie powiększona o wynagrodzenie powoda, zatem ostateczna wartość umowy to suma opłaty wstępnej, pozostałych rat leasingowych i kwoty nabycia pojazdu. Zdaniem apelanta nie sposób oddzielić tych należności, gdyż ostatecznie powód w momencie wykonania umowy powinien otrzymać kwotę wskazaną w § 2 i 5 umowy, chyba, że zachowa przedmiot leasingu. Dalej wskazał, że ujęcie w rozliczeniu umowy leasingu należności stanowiącej równowartość kwoty wykupu (a nie ceny pojazdu na koniec umowy) jest korzystniejsze, gdyż przyjmuje się, że w majątku finansującego pozostaje nie wartość pojazdu a kwota jego nabycia, zatem dla obliczenia korzyści od ceny otrzymanej wcześniej odejmuje się wartość niższą – cenę nabycia, a nie wyższą wartość przedmiotu leasingu po prawidłowym zakończeniu umowy, co powoduje, że korzyść finansującego w takim wypadku jest wyższa. Zdaniem skarżącego niezrozumiałym jest oddalenie przez Sąd wniosku dowodowego z opinii biegłego na okoliczność określenia wartości przedmiotu leasingu na dzień umownego zakończenia umowy. Okoliczność ta została ujęta w rozliczeniu umowy leasingu jako korzyść, która finansujący uzyskał z tytułu sprzedaży przedmiotu umowy, która ostatecznie pomniejsza ostatecznie zobowiązanie pozwanej w stosunku do powoda. Powód zgłosił zastrzeżenie w trybie art. 162 k.p.c.

W odpowiedzi na apelację pozwany domagał się jej oddalenia w całości oraz zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a nadto oddalenie wniosków zgłoszonych w apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda była uzasadniona, aczkolwiek z innych powodów niż wskazane w treści apelacji.

Sąd Rejonowy z należytą starannością poczynił ustalenia faktyczne, jednakże na ich podstawie wywiódł wnioski prawne, które powodowały, że wyrok Sądu Rejonowego nie mógł się ostać.

W pierwszej kolejności zważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie powód wniósł

pozew o zapłatę na podstawie weksla w postępowaniu nakazowym kwoty 4.218,71 zł, na którą składały się suma 6 zdyskontowanych rat leasingowych po rozwiązaniu umowy i kwota wykupu, pomniejszona o wartość sprzedaży przedmiotu leasingu. Z kolei pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty podniósł m. in. zarzut niezgodnego z treścią deklaracji wekslowej wypełnienia przez powoda weksla in blanco.

Ugruntowane jest w judykaturze stanowisko, że jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel (remitent), wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem. Innymi słowy źródłem zobowiązania wekslowego osoby podpisanej na blankiecie jest porozumienie (umowa) pomiędzy wręczającym i przyjmującym blankiet. Zobowiązanie to i odpowiadające mu roszczenie powstaje dopiero po uzupełnieniu blankietu przez uprawnioną osobę zgodnie z treścią otrzymanego upoważnienia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 5 II 1998 r. III CKN 342/97, OSNC 1998, nr 9, poz. 141 oraz z 17 IV 1999 r. I CKN 51/98, OSNC 2000, nr 2, poz. 27). W świetle powyższego wypełnienie musi być zgodne z wolą zobowiązanego z weksla. W razie, gdy tak nie jest dłużnik może właścicielowi weksla przeciwstawiać zarzuty subiektywne, a zatem wynikające ze stosunku podstawowego, łączącego go z wierzycielem. W tym wypadku ulega złagodzeniu abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego, co w szczególności dotyczy weksli gwarancyjnych (por. orzeczenia SN: z dn. 2 lutego 1956 r. (Zb. O.1956, poz. 89); z dn. 9 listopada 1960 r. (Zb. O. 1961, poz. 123); z dnia 16

lipca 1964 r. (OSNCP 1965, poz. 118); z dnia 7 lipca 1967 r. (OSNCP 1968, poz. 27); z dnia 5 lutego 1980 r. (OSNCP 1980, poz. 173); z dnia 21 maja 1981 r. (OSNCP 1981, poz. 225)). W tym stanie rzeczy dopuszczalne jest powołanie się przez dłużnika na zarzuty wynikające z łączącego strony stosunku kauzalnego, a stronie przysługują dwa roszczenia: ze stosunku kauzalnego i zobowiązania wekslowego.

Wobec tego, że w niniejszej sprawie pozwany po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty, powoływał się na podstawę faktyczną i prawną, wynikającą z łączącego strony stosunku prawnego, w związku, z którym został wystawiony weksel, Sąd Rejonowy obowiązany był rozważyć zasadność roszczenia przez pryzmat stosunku podstawowego łączącego strony, którego źródłem była umowa leasingu oraz Ogólne Warunki tej umowy. Pozwany kwestionując w zarzutach od nakazu zapłaty zasadność wypełnienia weksla, odwołał się, bowiem do §7 ust. 2 OWU oraz tego, że nie był zobowiązany do wykupienia przedmiotu leasingu, a w związku z tym nie istniało z tego tytułu zobowiązanie pozwanego. W tym stanie rzeczy spór musiał się przenieść na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, a Sąd oceniający zasadność nakazu zapłaty zobligowany był w kontekście postawionego zarzutu dokonać oceny rozliczenia stron po wypowiedzeniu umowy leasingu z uwzględnieniem postanowień łączących strony umowy leasingu OWUL. Specyfika weksla in blanco wręczonego powodowi jako weksel gwarancyjny, powoduje bowiem, że mniej rygorystycznie, trzeba ocenić założenie abstrakcyjności weksla, a dopuszczalność i zasadność zarzutów stawianych uzupełnionemu wekslowi należy rozpatrywać przez pryzmat stosunku podstawowego, co też Sąd Rejonowy w rozpoznawanej sprawie prawidłowo uczynił, jednakże konkluzje, do jakich ostatecznie doszedł nie są trafne.

Jak wskazano wyżej w rozpoznawanej sprawie treść zobowiązania wekslowego determinowały łączące strony postanowienia umowy leasingu oraz OWUL, dlatego prawidłowość przedstawionego przez powoda rozliczenia umowy leasingu, która znalazła odzwierciedlenie w sumie wekslowej wpisanej w treści weksla in blanco musiała podlegać weryfikacji w kontekście tych postanowień. Zgodnie z regułą dowodową wynikającą z art. 6 k.c. rzeczą wierzyciela wekslowego jest dostarczenie dowodów dla wykazania tego, iż weksel in blanco wypełniony został zgodnie z deklaracją wekslową nie tylko, co do zasady, lecz także co do wysokości, w przypadku gdy dłużnik wekslowy podnosi dopuszczalny zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 06 kwietnia 2006 r., sygn. akt I ACA 2087/05, LEX Nr 307279). Z całą pewnością takim obiektywnym dowodem nie mogło być sporządzone przez powoda rozliczenie umowy leasingu, lecz umowa leasingu wraz z OWUL, a ponadto przepisy kodeksu cywilnego.

Sąd Rejonowy wskazał, że na mocy § 7 pkt 2 OWU w przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia umowy finansujący powód miał prawo wypełnić weksel in blanco wystawiony przez korzystającego poprzez wpisanie sumy wekslowej odpowiadającej sumie zaległych opłat leasingowych, odsetek za opóźnienia, innych opłat obciążających korzystającego. W ocenie powoda cena nabycia pojazdu stanowiła „inne opłaty” i podlegała rozliczeniu zgodnie z łączącą strony umową. Sąd Rejonowy słusznie uznał natomiast, co nie było przez stronę skarżącą kwestionowane w apelacji, że w myśl zapisów umowy (§ 7 ust. 4, § 3 ust. 1) cena nabycia nie stanowi „innej opłaty obciążającej korzystającego”, dlatego powód bezzasadnie uwzględnił ją w rozliczeniu umowy i taka wykładnia odpowiada regułom art. 65 k.c. Sąd Rejonowy wskazał, że powód powinien był uwzględnić jedynie sumę 6 zdyskontowanych rat, które winny być pomniejszone o korzyść uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu, a zatem prawidłowo oparł się w tej mierze na przepisach art. 709(15) k.c. oraz § 8 ust. 3 OWUL.

Sąd Rejonowy jednakże całkowicie pominął rozważania w zakresie tego, co stanowi i jaka jest wysokość korzyści powoda, czym uchybił dyspozycji przepisu art. 65 k.c. Sąd Rejonowy nie dokonał bowiem wykładni „korzyści” w rozumieniu ww. przepisów. Błędnie Sąd Rejonowy przyjął, iż korzyścią tą jest cała kwota netto jaką powód uzyskał na skutek sprzedaży przedmiotowego pojazdu w dniu 24 września 2009r. tj. kwota 14.994 zł.

W tym zakresie Sąd Rejonowy naruszył przepis 709(15) k.c. oraz § 8 ust. 3 OWUL Uzasadniony okazał się także zarzut naruszenia art. 65 k.c., a także związany z nim zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnej oceny materiału dowodowego w postaci OWUL.

W świetle dyrektyw zawartych w art. 65 § 1 i 2 k.c. zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przyjmowana jest obecnie tak zwana kombinowana metoda wykładni oświadczeń woli stron, to jest metoda dokonywania wykładni zarówno w oparciu o kryteria subiektywne, jak i obiektywne. Przy czym pierwszeństwo przyznać należy metodzie subiektywnej. Tak, więc w pierwszym etapie wykładni sens oświadczenia woli ustalić należy mając na uwadze rzeczywiste znaczenia nadawane oświadczeniu przez obie strony (sens oświadczenia zgodny z rzeczywistą wolą stron). Dopiero, jeżeli okaże się niemożliwe odtworzenie rzeczywistej, zgodnej woli stron, to jest okaże się, że strony nie nadawały złożonemu oświadczeniu woli tego samego znaczenia, konieczne jest odwołanie się do metody obiektywnej, wedle której właściwy sens oświadczenia woli ustala się na podstawie przypisania normatywnego, czyli zgodnie z tym, jak adresat oświadczenia sens ten rozumiał i rozumieć powinien. Decydujący jest wówczas normatywny punkt widzenia odbiorcy oświadczenia, który z należyłą starannością dokonuje wykładni zmierzającej do odtworzenia treści myślowych osoby składającej oświadczenie woli (zob. w szczególności: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, a w doktrynie: Z. Radwański, w: System Prawa Prywatnego, Warszawa 2002, tom 2, s. 62 i n.).

Przedmiotem kontrowersji między stronami było zagadnienie, co stanowi „korzyść finansującego”. W świetle § 8 ust. 3 OWU w przypadku rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie, a niezapłaconych opłat leasingowych i innych należności przewidzianych w umowie pomniejszonych o korzyści, jakie Finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązaniem umowy. Z kolei w świetle art. 709 (15) w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie finansujący uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu.

Podkreślić należy, że strony związane były umową leasingu operacyjnego, który charakteryzuje się tym, że umowa zawierana jest na okres krótszy niż oczekiwany okres pełnej amortyzacji, czyli okres ekonomicznej eksploatacji sprzętu, co powoduje, że opłaty leasingowe nie pokrywają w pełni kosztu zakupu dobra, ewentualnego kredytowania oraz zysku firmy leasingowej. Dla uzyskania zwrotu nakładów poniesionych przez firmę leasingową konieczne jest zawarcie kolejnej umowy z dotychczasowym korzystającym, umowy z innym korzystającym lub sprzedaż dobra. Ważnym elementem umowy jest klauzula unieważniająca, co oznacza, że może być wcześniej wypowiedziana przez jedną ze stron. Leasingobiorca ma prawo do wcześniejszego zwrotu sprzętu i odstąpienia od umowy. Ta cecha leasingu operacyjnego powoduje, że ryzyko związane z przedmiotem leasingu niemal w całości obciąża leasingodawcę. Dodatkowo umowa leasingu operacyjnego nie zawiera zobowiązania leasingobiorcy do odkupu przedmiotu leasingu po zakończeniu umowy tzw. opcji wykupu.

W rozpoznawanej sprawie strony przewidziały w umowie leasingu w § 5 jedynie uprawnienie korzystającego do nabycia przedmiotu leasingu za cenę równą 12.868,91 zł. netto plus podatek VAT w wysokości zgodnej z obowiązującymi przepisami pod warunkiem wywiązania się z wszelkich zobowiązań wynikających z umowy, a w szczególności pod warunkiem uprzedniej zapłaty wszystkich opłat leasingowych oraz wszelkich innych należności przewidzianych umową wraz z z odsetkami z opóźnienie. Powyższe uprawnienie przewidywały także OWU w § 8 ust. 6. Opcja wykupu miała zatem charakter fakultatywny, natomiast pozwany w sprzeciwie zaprzeczył jakoby kiedykolwiek składał oświadczenie o skorzystaniu z prawa nabycia przedmiotu leasingu, który został powodowi zwrócony. W rezultacie powyższego wobec wcześniejszego rozwiązania umowy z winy korzystającego, finansujący mógł się domagać zapłaty wszystkich pozostałych rat leasingowych, a korzyścią nie jest różnica między wartością przedmiotu leasingu na dzień jego rzeczywistego oddania do korzystania, a wartością na dzień prawidłowego zakończenia umowy, lecz co najwyżej różnica między tym co powód uzyskał z tytułu sprzedaży pojazdu w związku z przedterminowym rozwiązaniem umowy leasingu (kwotą 14.994 zł.), a tym, co ewentualnie mógłby uzyskać, gdyby pozwany skorzystał z opcji wykupu po upływie terminu obowiązywania umowy leasingu (tu zdyskontowana kwota wykupu 12.584,39 zł.). W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Okręgowego korzyścią finansującego jest kwota 2.409,61 zł. Przeciwnie rozumowanie jako sprzeczne z założeniami umowy leasingu operacyjnego ale również zasadami logicznego myślenia.

Odnosząc, zatem wskazówki i założenia interpretacyjne art. 65 k.c. do okoliczności rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że zgromadzony materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że powód nie miał żadnych podstaw, aby dokonując rozliczenia umowy leasingu doliczyć cenę wykupu pojazdu, do którego mogło w ogóle nie dojść, co prawidłowo przesądził Sąd I instancji. Był natomiast uprawniony i zobowiązany do pomniejszenia pozostałych do zakończenia umowy leasingu zdyskontowanych rat leasingowych o korzyść jaką uzyskał na skutek wcześniejszego rozwiązania umowy leasingu, jaką stanowiła różnica między kwotą uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu a ustaloną w umowie ceną wykupu. Do wniosków odmiennych Sąd nie mógł dojść na podstawie dowodu z zeznań stron, który wskutek ich niestawiennictwa został pominięty.

W świetle powyższego rację miał Sąd Rejonowy, że przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność określenia wartości przedmiotu leasingu na dzień umownego zakończenia umowy, byłoby bez znaczenia, skoro pozwany, gdyby skorzystał z opcji wykupu mógłby wykupić przedmiot leasingu po ustalonej przez strony w § 5 umowy leasingu kwocie 12868,91 zł. netto plus podatek VAT, nie zaś według wartości rynkowej, jaką pojazd ten przedstawiałby w chwili zakończenia stosunku prawnego. Sąd Rejonowy nie naruszył, zatem przepisu art. 217 § 3 k.p.c., a wniosek powoda zgłoszony w trybie art. 380 k.p.c. w przedmiocie rozpoznania zasadności postanowienia Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku z dnia 6 listopada 2012 r. w przedmiocie oddalenia tego wniosku dowodowego z przyczyn wskazanych wyżej uznać za niezasadny.

W tym stanie rzeczy wobec tego, że suma zdyskontowanych niezapłaconych rat leasingowych wyniosła łącznie kwotę 6.628,32 zł., kwota ta pomniejszona o korzyść jaką finansujący uzyskał wskutek rozwiązania umowy leasingu wynosi kwotę 2.409,61 zł, powodowi tytułem rozliczenia umowy należy się ostatecznie kwota 4.218,71 zł. W tych okolicznościach zarzut pozwanego wypełnienia przez powoda weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym tj. naruszenia art. 10 prawa wekslowego okazał się niezasadny. Wobec tego, Sąd Okręgowy na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że nakaz zapłaty z weksla wydany przez Sąd Rejonowy Gdańsk - Północ w Gdańsku dnia 12 stycznia 2012 r. w sprawie sygn. akt IV GNc 126/12 utrzymał w mocy w całości.

Zmiana rozstrzygnięcia wymagała korekty w zakresie kosztów postępowania przed Sądem Rejonowym, dlatego Sąd Okręgowy uchylił punkt II wyroku, albowiem zgodnie z art. 98 k.p.c. pozwany był stroną przegrywającą sprawę, a w rezultacie nie należy mu się zwrot kosztów procesu.

O kosztach postępowania przed sądem odwoławczym Sąd Okręgowy orzekł mając na względzie zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, stosownie do treści przepisów art. 98 k.p.c., art. 108 k.p.c. oraz § 6 pkt 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.).